

Prin urmare, predecesorii rușilor de la Climăuți nu erau, ca origine, din aceleași părți ale Rusiei și nu s-au stabilit aici că toții la aceeași dată. De-a lungul timpului s-a petrecut însă o nivelare a graiurilor inițiale, așa încât astăzi nu se mai poate vorbi aici decât despre un singur grai.

§ 4. Trăind mai bine de un secol și jumătate în vecinătatea imediată a unor localități cu populație românească și ucraineană, lipovenii de la Climăuți au suferit o anumită influență, în ceea ce privește limba, din partea ucrainenilor (mai cu seamă pînă în anul 1918¹) și din partea românilor (mai cu seamă după 1918²). În afară de aceasta, lipovenii din Bucovina, inclusiv cei de la Climăuți, au suferit, de altfel, ca și românii și ucrainenii de aici, o anumită influență germană, în vocabular.

În ansamblu însă, graiul pe care îl vorbesc actualmente lipovenii de la Climăuți este, în toate compartimentele sale, un grai de tip velicorus.

§ 5. Notăția fonetică de mai jos are la bază principiile și inventarul de semne recomandat pentru strîngerea datelor în vederea întocmirii atlasului dialectal al limbii ruse, în curs de elaborare³. Din considerente de ordin practic, am procedat însă la transliterarea în sistemul bazat pe alfabetul latin, curent în studiile de slavistică.

§ 6. Am lucrat cu 4 informatori principali, toți în vîrstă, născuți la Climăuți, din părinți de la Climăuți: Alexandru Alexandrov (n. 1906), Clim Policarpov (n. 1872), Ivan Ipatov (n. 1872) și Nichei Izotov (n. ?; circa 80 de ani). Dintre aceștia, bilingv este numai primul. Ocupația de bază a informatorilor — agricultura. Instrucția, — elementară (primii doi), analfabeți (ceilalți doi).

§ 7. Anchetele s-au desfășurat mai cu seamă în rusește: întrebări indirecte, gesturi, «cuvinte și lucruri» (respectiv «lucruri și cuvinte»). Rezultate bune au dat (cu informatorul A.A.) și desenele pregătite în acest scop.

În afară de aceasta, am cercetat și cîteva zeci de caiete ale elevilor de la școala elementară din localitate, extrăgînd greșelile comise de aceștia sub influența graiului local⁴.

SISTEMUL FONETIC

VOCALISMUL

A. Vocalele accentuate

§ 8. În etapa inițială, a notației fonetice «strîmte», am notat sub accent un număr destul de mare de vocale. În urma unei analize bazate pe numeroase

(cu subtitlu *Verordnungen gegen die Ketzer unter den Kaisern Nikolaus und Alexander II*). De la p. 34, de pildă, rezultă că emigrarea raskolnicilor din Rusia în Austria și Turcia se întîlise la mijlocul secolului al XIX-lea. Unii dintre imigranții «în Austria» (citește: în Bucovina) se vor fi stabilit, desigur, și la Climăuți.

¹ Vezi Vasîl Dolmanîțki, *Про Буковину та життя Буковинських українців*, Kiev, 1919, p. 9, unde citim: «Ei (lipovenii — E.V.)..., trăind atît de mult timp în mijlocul ucrainenilor, au împrumutat multe elemente de la aceștia și pronunță deja ucrainește». Ultima parte a acestei aprecieri a lui V. Dolmanîțki este însă exagerată.

² Am scris despre aceasta în articolul *Influența limbii române asupra graiurilor rusești («lipovenești») din R.P.R.*, în SCL, 4/1960, p. 927 ș.u.

³ Vezi *Программа собиранія сведений для составления диалектологического атласа русского языка*, Moscova, 1946, precum și *Методические указания к «Программе собиранія сведений для составления диалектологического атласа русского языка»*, Moscova, 1957.

⁴ Procedul acesta de documentare este folosit și în cercetarea graiurilor convergente Cf., de ex., S. I. Kotkov, *Южновеликорусское наречие в XVII столетии*, Moscova, 1963, p. 57 ș.u.